

EU-formandskabssekretariat,
Internationalt og Nordatlanten
Den 14. maj 2025
FVM 440

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025

1. Kommissionens meddelelse: En vision for landbrug og fødevarer: Sammen skaber vi en attraktiv landbrugs- og fødevaresektor i EU for de kommende generationer
- *Udveksling af synspunkter*
KOM (2025) 75

Side 2
2. Markedssituation for landbrugsvarer
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke

Side 18
3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 228/2013 for så vidt angår yderligere bistand og yderligere fleksibilitet til de regioner i den yderste periferi, der er ramt af ekstreme naturkatastrofer, og i forbindelse med cyklonen Chido, der har medført ødelæggende konsekvenser for Mayotte
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
KOM (2025) 190

Side 23
4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 og (EU) nr. 251/2014 for så vidt angår visse handelsregler og sektorstøtteforanstaltninger i vinsektoren og for aromatiserede vinprodukter
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
KOM (2025) 137

Side 25
5. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerifartøjer i visse andre farvande, blandt andet for så vidt angår fiskerimuligheder efter brisling for 2025
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
KOM-dokument foreligger ikke

Side 28

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 26. maj 2025

1. Kommissionens meddelelse: En vision for landbrug og fødevarer: Sammen skaber vi en attraktiv landbrugs- og fødevarerektor i EU for de kommende generationer

KOM (2025) 75

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 19. februar 2025 fremlagt meddelelse om sin "Vision for landbrug og fødevarer". Visionen lægger en overordnet strategisk retning for Kommissionens arbejde på landbrugs- og fødevarerområdet med sigte på at opnå en attraktiv, robust, bæredygtig og konkurrencedygtig sektor. Meddelelsen peger frem mod forslag til den fælles landbrugspolitik efter 2027, der forventes fremsat andet halvår 2025. Derudover bebuder den en række initiativer i forhold til blandt andet proteiner, dyrevelfærd, bio-pesticider, bioøkonomi, oprindelsesmærkning, vin, bæredygtighed, geografiske betegnelser, styrket importkontrol, import og globale standarder samt madspild. Visionen bygger på flere forskellige strategiske input, herunder resultaterne fra den strategiske dialog om fremtidens landbrug i EU samt Draghi-rapporten om Europas konkurrenceevne. Visionen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser, men den indeholder en oversigt over kommende initiativer på området og skitserer Kommissionens ambitioner frem til 2040. Visionen har i sig selv ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Regeringen hilser visionen velkommen og finder det vigtigt, at der er et langsigtet perspektiv for udvikling af landbrugs- og fødevarerektoren, hvor der er fokus på grøn omstilling, forenkling og markedsorientering. Regeringen finder endvidere, at internationale handelsregler skal respekteres. Regeringen bemærker, at drøftelsen ikke skal foregribe fremtidige forhandlinger om EU's flerårige finansielle ramme eller forhandlinger om udvidelse.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 75 af den 19. februar 2025 fremlagt dens "Vision for landbrug og fødevarer". Meddelelsen er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 3. marts 2025.

Kommissionsformanden havde i forbindelse med nedsættelse af den nye Kommission givet landbrugs-kommissæren til opgave at udarbejde en vision for landbrug og fødevarer inden for Kommissionens første hundrede dage. Det er denne vision, som nu foreligger.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionens vision for landbrug og fødevarer skal sætte den overordnede strategiske retning for den fremtidige politik inden for landbrugs- og fødevarerektoren i EU. Fokus er på landbrugs- og fødevarerektorens strategiske betydning for EU, økonomien, sikkerhed, konkurrenceevne og robusthed samt landbrugernes vilkår.

Hovedambitionerne for visionen er, at landbrugs- og fødevarerektoren skal være attraktiv og forudsigelig, og der skal genereres indkomster, som også tiltrækker nye generationer. Derudover skal landbrugs-

og fødevaresektoren være konkurrencedygtig og robust set i forhold til global konkurrence og eksterne påvirkninger. Landbrugs- og fødevaresektoren skal desuden fremtidssikres og gøres bæredygtig i forhold til klima og biodiversitet. Der skal være fokus på fair arbejds- og livsvilkår, samt at sektoren indgår i levende landdistrikter. Dertil er mulighederne i viden, forskning og innovation centrale for landbrugs- og fødevaresektoren fremadrettet. Forenkling af den lovgivningsmæssige ramme, der påvirker landbrugene og fødevarekæden, indgår som et tværgående hensyn i ambitionerne.

Visionen indeholder ikke konkrete lovforslag, men angiver en række fremtidige tiltag fra Kommissionens side.

Kommissionen anfører i visionen, at mange af de udfordringer, som gør sig gældende for landbrugssektoren også omfatter fiskerisektoren. Kommissionen bebuder hertil, at den vil fremlægge en vision for fiskeri- og akvakultursektoren, som sammen med den kommende europæiske havpagt (European Ocean Pact) vil sætte rammerne for en bæredygtig og konkurrencedygtig sektor med fokus på jobskabelse, mv.

Markedsregulering

Visionen sætter fokus på behovet for at sikre landbrugene en rimelig indtjening og tiltrække nye generationer til landbruget. I forhold til landbrugssektorens indtjening fokuseres der på, at der er en ubalance i fødevareværdikæden, hvor landmændene bærer en uforholdsvist del af byrder, omkostninger, risici mv. Kommissionen finder, at landbrugernes position i fødevareværdikæden skal styrkes og har i den forbindelse allerede fremlagt forordningsforslag om henholdsvis ændring af den fælles markedsordning og myndighedssamarbejde om urimelig handelspraksis. Kommissionen vil ligeledes øge indsatsen gennem det nye Observatorium for fødevaresektoren. Kommissionen vil i forbindelse med revisionen af direktivet om urimelig handelspraksis i efteråret 2025 forfølge princippet om, at landmænd ikke systematisk skal tvinges til at sælge under produktionsomkostninger. Der er endvidere fokus på at fremme korte forsyningskæder med henblik på at bidrage til bedre afsætningspriser for landmænd og fiskere.

Landbrugsstøtte

Et element i landmændenes indkomst er den direkte støtte gennem den fælles landbrugspolitik. Landbrugsstøtten skal i højre grad målrettes landmænd, der bidrager aktivt til fødevareproduktion og til landbrugsbedriftenes økonomiske levedygtighed og bevaring af miljø. Der er også fokus på at sikre bedre vilkår for de små og mellemstore bedrifter, herunder gennem forenkling af støtten. Det fremgår, at den fælles landbrugspolitik efter 2027 vil være en del af Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme efter 2027, der vil blive enklere og mere mål- og resultatorienteret samt indeholde en mere klar balance mellem regler, krav og incitamenter. Det fremgår, at Kommissionen ønsker, at støtten i højere grad skal målrettes behov med særlig fokus på landbrug i områder med naturbetingede ulemper, unge og nye landmænd og blandede landbrug. Et element er øget brug af støtteløfter pr. bedrift og støttenedsættelse.

Unge landmænd fremhæves i forbindelse med at øge innovation samt i forhold til eksempelvis økologi, agro-økologiske dyrkningspraksisser og mulighederne ved den cirkulære bioøkonomi. Der er også behov for at udvikle nye værktøjer, der kan skabe nye indkomstmuligheder. Kommissionen peger i den sammenhæng på mulighederne i udviklingen af carbon-farming, hvor rammen for udvikling af klima-kreditter er fastlagt, og den konkrete udvikling af opgørelser mv. er i gang. Dette vil udvides til også at omfatte udvikling af natur-kreditter. Ligeledes peges på mulighederne for landmænd inden for vedvarende energiproduktion, herunder sol, vind, biogas mv.

Betydningen af små og mellemstore landbrug fremhæves, og Kommissionen overvejer en udvidet udgave af den nuværende forenklede støtte til små landbrug, som vil indgå i Kommissionens forenklingspakke for landbrugssektoren i andet kvartal af 2025.

Kommissionen ønsker, at alle landmænd fortsat skal kunne drage fordel af bioordningerne under den fælles landbrugspolitik, som vil blive strømlinet og forenklet, samt af investeringsstøtte og krise- og risikostyringsværktøjer. Det fremgår, at der i implementeringen af den fælles landbrugspolitik er behov for en mere strategisk tilgang. Konditionalitet vil blive forenklet, og der signaleres et skifte i politikken fra krav til incitamenter, herunder ved at belønne landmændene for at levere offentlige goder.

Certificeringsordninger og benchmarking

I forhold til klima og miljø peger Kommissionen på, at der er tiltagende byrder ved forskellige standarder, certificeringer mv. Dette er baggrunden for, at Kommissionen vil udvikle og gradvist indfase et frivilligt benchmarking-værktøj, hvor udviklingen af carbon-farming skal ses som et første led heri. På sigt ønskes, at værktøjet udvikles fra landbrugsaktiviteter til at omfatte hele landbrugs- og fødevareresektoren og dermed bidrage til information for forbrugerne.

Finansieringsinstrumenter

I forhold til finansieringsinstrumenter vil Kommissionen arbejde yderligere sammen med den Europæiske Investeringsbank (EIB) og banksektoren for at geare og øge finansieringsmulighederne. I forhold til at afdække risiko vil Kommissionen også undersøge mulighederne for offentligt-privat partnerskab med henblik på at tiltrække investeringer til små og mellemstore virksomheder i landbrugs- og fødevareresektoren.

Generationsskifte

Kommissionen bebuder en strategi for generationsskifte i 2025, som skal udarbejdes i tæt samarbejde med medlemsstaterne, Europa-Parlamentet og centrale aktører. Strategien skal indeholde anbefalinger på såvel EU- som nationalt og regionalt niveau. Et element i generationsskiftet er adgangen til landbrugsjord, hvor Kommissionen bebuder et EU-observatorium for landbrugsjord.

International handel

Det anføres, at global fødevarerforsyningssikkerhed og europæisk fødevareresuverænitet fortsat vil være en integreret del af EU's overordnede dagsorden om sikkerhed, konkurrencedygtighed og bæredygtighed. EU sætter høje niveauer for fødevarerikkerhed, dyrevelfærd og miljø, hvilket af nogle ses som handelsirritationer samtidig med, at europæiske landmænd i stigende omfang er bekymret for urimelig global konkurrence og mangel på reciprocitet (spejlbestemmelser) i EU's handelsaftaler. Kommissionen vil i 2025 præsentere mulige tiltag på området.

I forhold til import vil Kommissionen sikre, at ambitiøse EU-standarder ikke medfører lækage, hvis den samme produktionsstandard ikke kræves for importerede varer. Dette anføres som særligt vigtigt i forhold til dyrevelfærd og pesticider. Blandt andet skal det ikke være muligt at importere fødevarer eller foder, hvor der er rester af pesticider, som er forbudt i EU af hensyn til miljø eller sundhed. Kommissionen bebuder, at den i 2025 vil udarbejde en konsekvensanalyse af dette, hvor der ses på EU's konkurrencemæssige situation og betydningen i international sammenhæng. Analysen vil eventuelt følges af forslag. Kommissionen vil ligeledes vurdere mulighederne for eksport af sådanne pesticider fra EU. Et element i dette er også styrket importkontrol, og i den forbindelse skal der nedsættes en tværgående task force, der samler ekspertise fra Kommissionen og medlemsstaterne med det formål at styrke importkontrollen yderligere. I forhold til dyrevelfærd anføres det, at fremtidige forslag skal sikre samme produktionsstandarder for importerede produkter. En målrettet gennemgang af dyrevelfærdslovgivningen

vil være en anledning til at opnå dette på en måde, der er i overensstemmelse med de internationale handelsregler fastlagt i Verdenshandelsorganisationen (WTO).

Såfremt der af tredjelande iværksættes ulovlige tiltag målrettet landbrugs- og fødevarerektoren eller bestemte medlemsstater, er Kommissionen parat til at anvende alle tilgængelige instrumenter, og Kommissionen vil i 2025 udvikle et fælles sikkerhedsnet. Endvidere vil Kommissionen samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank om at udvikle eksportkreditter for at lette risikoen ved eksport. I den sammenhæng peges på etablering af en reserve på 1 mia. euro, som vil indgå i den næste flerårige finansielle ramme efter 2027, og som skal ses i sammenhæng med EU-Mercosur-aftalen.

Diversificering af råvarer og input

Der er fokus på behov for diversificering af råvarer og andre input til produktionen, da afhængigheder kan føre til sårbarheder. Et eksempel herpå er EU's proteinforbrug, som er afhængig af import fra et begrænset antal tredjelande. Kommissionen vil udvikle en plan med henblik på at opnå en mere selvfor-synende og bæredygtig proteinforsyning i EU. Et andet område, hvor der også ønskes mindre ekstern afhængighed, er gødning, hvor der peges på muligheder for øget produktion i EU, bl.a. gennem øget genanvendelse af næringsstoffer.

Den kommende udvidelse af EU vil bringe muligheder for at mindske sårbarheden i forhold til råvaregrundlag samt at styrke produktions- og eksportmulighederne. Det anføres dog, at der også vil kunne være udfordringer for EU's landbrugssektor. Forberedelsen af udvidelsen vil kunne skabe mulighed for en gradvis integration i det indre marked af kandidatlandene. Det anføres endvidere, at der er brug for særlig støtte til de østlige regioner i EU, hvor landdistrikterne i særdeleshed er sårbare, som følge af Ruslands aggression mod Ukraine.

Husdyrsektoren

I forhold til at styrke konkurrencedygtigheden i sårbare sektorer, som f.eks. husdyrsektoren, vil Kommissionen præsentere en forenklingspakke og foreslå yderligere obligatorisk oprindelsesmærkning for landbrugsprodukter samt intensivere salg fremme. I forhold til husdyrsektoren peges på behov for en arbejdsplan med et langsigtet fokus, som tager højde for den diversitet, som sektoren har på tværs af EU. Kommissionen bebuder, at den vil udvikle forskellige mulige politiktiltag med sigte på at identificere udfordringer, passende tilpasningstiltag, herunder evt. reciprocitet, muligheder for at reducere miljø- og klimaaftrek samtidig med, at der er fokus på betydningen af natur og opretholdelse af græsarealer samt at skabe investeringer og innovation og fremme bæredygtige produktionsmodeller.

Risiko- og krisehåndtering

I forhold til risiko- og krisehåndtering ser Kommissionen behov for en styrket værktøjskasse. Elementerne i denne vil spænde fra incitamenter til risikospredning, f.eks. ved at landmænd bliver medlemmer af producentorganisationer eller andelsvirksomheder, klimatilpasningsplaner, nye genomteknikker, samt etablering af samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank, forsikrings selskaber mv. for at øge tilgængeligheden af betalelige forsikringer til landbrugerne og undersøge mulighederne for at etablere forsikringsordninger for landmænd. Den nuværende landbrugsreserve skal fokusere på tiltag som følge af væsentlige markedsbalancer og plante- og husdyrsygdomme. Kommissionen peger endvidere på, at nye EU-tiltag ved kriser i relation til fødevarerforsynings sikkerhed skal overvejes, herunder fødevarereserver mv. Den europæiske klimatilpasningsstrategi og en kommende strategi for vandresiliens nævnes som vigtige elementer med henblik på at støtte medlemsstaternes forberedelse og planlægning ved håndtering af risici som følge af klimaændringerne.

Forenkling

I forhold til byrdelektelser henviser Kommissionen til de allerede bebudede indsatser i konkurrenceevnekompasset, ligesom der peges på mulighederne ved brug af ny teknologi som f.eks. satellitter. Kommissionen vil i andet kvartal af 2025 fremlægge en forenklingsspakke på landbrugsområdet, ligesom der også i 2025 bebudes en tværgående forenklingsspakke set i forhold til geopolitiske chok og global konkurrence, der også vil gavne landmænd og fødevarevirksomheder. Forenklingsspakken på landbrugsområdet bebudes at ville levere forenklinger på bedriftsniveau, herunder i relation til dyrkningspraksisser som f.eks. økologi, samt øge mulighederne for forenklet støtte til små og mellemstore bedrifter, øge adgangen til finansielle instrumenter og øge medlemsstaternes fleksibilitet i håndteringen af de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

Klima

I forhold til fremtidssikring af sektoren tages der udgangspunkt i, at fødevareproduktion hænger uløseligt sammen med natur og økosystemer. Landbrugs- og fødevaresektoren kan yde et vigtigt bidrag til EU's målsætning om klimaneutralitet i 2050. Den grønne omstilling skal ske under hensyntagen til økonomiske og implementeringsmæssige udfordringer. I forhold til EU's klimamål for 2040 og konsekvenserne for landbrugssektoren vil Kommissionen fremlægge forskellige måder, hvorpå landbruget kan bidrage til reduktionsmålet. Samtidig anføres betydningen af, at fødevaresektoren bidrager til 2040-klimamålet, samt at alle sektorer skal bidrage for at realisere målet om klimaneutralitet i 2050. I husdyrsektoren peges på mulighederne for at bidrage gennem foder-strategier, og i forbindelse med den kommende reform af den fælles landbrugspolitik vil det blive vurderet, hvordan landbrugssektoren bedst kan støttes for at opnå lavere klimaudledninger fra driften og husdyrene.

Grønne tiltag

Kommissionen vil i fjerde kvartal af 2025 fremsætte forslag, som skal øge adgangen til bio-pesticider i EU. Et element i dette er også flere midler til Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA). På det grønne område anføres et fortsat behov for at støtte økologisk landbrug, ligesom integrerede produktioner som permanente kulturer også bør fremmes. Generelt er der også et fokus på betydningen af uafhængig og pålidelig rådgivning for landbruget. Adgangen til vand er presset, særligt i det sydlige Europa, og det vil være i centrum for en snarlig vandstrategi. I forhold til gødningshåndtering peges hovedsageligt på igangværende evaluering af nitratdirektivet, som forventes tilendebragt ved udgangen af 2025. Der angives også støtte til ekstensivering i husdyrstøtte områder samt mulighederne i genanvendelse (RENURE mv.). Mulighederne for sektoren inden for bioøkonomi anføres, og Kommissionen vil ved udgangen af 2025 præsentere en bioøkonomistrategi med sigte på, at EU skal være en global leder på dette marked. Kommissionen vil desuden skabe incitamenter for og støtte til landbrugspraksisser, der genskaber, bevarer eller forbedrer jordsundheden.

Vinsektoren

Inden for vinsektoren vil Kommissionen foreslå ændringer i forlængelse af konklusionerne fra højniveaugruppen om vin med henblik på bl.a. at øge udbuddet af de-alkoholiserede vinprodukter, herunder en revision af reglerne om økologiske fremgangsmåder til fremstilling af de-alkoholiserede vinprodukter.

Landdistriktsudvikling

I forhold til den brede landdistriktsudvikling peger visionen på, at det ikke alene er op til den fælles landbrugspolitik, men der er også brug for strukturfondspolitikken og generel integreret planlægning. Et vigtigt element er mulighederne i den cirkulære bioøkonomi. Visionen anfører, at indsatser som de lokale aktionsgrupper (LAG) og støtte til de oversøiske regioner i EU er af stor betydning. Kommissionen peger også på betydningen af mentalt velvære og vigtigheden af rådgivning til landmænd inden for området. Kommissionen vil endvidere etablere en platform for kvinder i landbruget. Kommissionen vil i

2025 lancere en opdateret handlingsplan for landdistrikterne ('EU Rural Action Plan'). Landdistriktsvurderingsprincippet vil blive yderligere operationaliseret og finansieret på EU-niveau. Desuden vil landdistriktspagten fra 2021 blive styrket som et værktøj for dialog og inddragelse af civilsamfund og de lokale samfund.

Fødevaredialog

Med henblik på at forbedre dialogen vil Kommissionen igangsætte en årlig "fødevaredialog" med inddragelse af alle aktører i fødevarekæden fra forbruger til landbruger. Til denne dialog vil Kommissionen bl.a. udarbejde en rapport om konsekvenser ved forbrug af ultra-forarbejdede fødevarer. I dialogen peger Kommissionen også på, at den vil fremsætte et forslag om at styrke uddannelseselementet i skoleordningen. I salgsfremmeordningen er der desuden et redskab til at informere om EU's kvalitetsordninger mv. Det anføres, at innovative teknologier, som bioteknologi, kræver en styrket dialog i forhold til at vurdere sociale, etiske, økonomiske og kulturelle aspekter af fødevareinnovation. Som følge af nye krav og forventninger fra forbrugerne vil der blive præsenteret forslag til revision af dyrevelfærdslovgivning, herunder ophør med brug af bure mv. Desuden vil Kommissionen fortsætte sin indsats i forhold til at reducere madspild.

Foruden dialogens betydning for ændring af landbrugs- og fødevaresektoren er der også brug for fokus på betydningen og mulighederne i digitalisering samt viden, forskning og innovation. Kommissionen vil fremlægge en digitaliseringsstrategi for landbruget. I forhold til udvikling af landbrugssektoren anføres endvidere, at der er brug for en strategisk tilgang på EU-niveau til forskning og udvikling, herunder også med henblik på at opnå en hensigtsmæssig målretning af investeringer. Centrale samarbejdsfora er den stående komite for landbrugsforskning (SCAR), som bør styrkes, ligesom privat-offentlige partnerskaber er vigtige for at pulje ressourcer, talenter og forskningsinfrastruktur. Med henblik på at udbrede ny forskning og innovation peges på betydningen af det nuværende instrument i den fælles landbrugspolitik (AKIS) og det europæiske innovationspartnerskab (EIP) på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025 med henblik på udveksling af synspunkter. Formandskabet ønsker en opsamlende drøftelse af visionen, og det forventes, at Kommissionen vil skitsere, hvornår de forskellige initiativer i visionen forventes fremlagt.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen har heller ikke konsekvenser for EU's budget eller beskyttelsesniveau. Når Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil eventuelle konsekvenser blive vurderet i forbindelse med regeringens stillingtagen hertil.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg og i § 5-udvalget (fiskeri).

Landbrug & Fødevarer ser mange positive takter i Kommissionens vision for europæisk landbrug og fødevarer. Landbrug & Fødevarer vil meget tæt følge de mere konkrete forslag, der vil komme som opfølgning på visionen. Samlet set er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at komme med en endelig vurdering af visionen, da den er for ukonkret, og der ikke er taget stilling til finansieringen af de tanker og ideer, der præsenteres.

Landbrug & Fødevarer bemærker på et overordnet plan, at der i den nuværende situation med uro om handel og sikkerhed er vigtigt, at man ikke sætter fødevareforsyningssikkerhed over styr. Det gælder både hos EU og på eksportmarkeder. Landbrug & Fødevarer noteret derfor med stor tilfredshed, at der lægges vægt på landbrugs- og fødevaresektorens strategisk vigtige betydning for EU. For Landbrug & Fødevarer er det også helt centralt, at Kommissionen sikrer det indre marked og lige konkurrencevilkår. Det er i den sammenhæng positivt, at det bliver understreget, at EU er verdens største eksportør af landbrugs- og fødevarer. Et øget fokus på konkurrenceevnen kan være med til at fastholde denne position.

Derudover finder Landbrug & Fødevarer det positivt, at der er fokus på udvikling, innovation, anvendelse og hurtigere implementering af nye teknologier, herunder nye planteforædlingsteknikker, NGT, digitalisering, biopesticider m.v. Det vil bidrage til øget produktivitet og konkurrencedygtighed, og samtidig understøtte den grønne omstilling. Landbrug & Fødevarer havde dog gerne set, at Kommissionen blev endnu mere konkret og en smule mere ambitiøs på de grønne dagsordener.

Landbrug & Fødevarer ser frem til, at der lægges op til reel forenkling af EU's fælles landbrugspolitik og de øvrige vilkår, som erhvervet er underlagt. Det er væsentligt at få lettet byrderne for erhvervet. Det fremgår også af visionen, at det er ambitionen at flytte vægten fra støttebetingelser og krav til incitamentsbaserede ordninger. Det ser Landbrug & Fødevarer som et vigtigt skridt i den rigtige retning.

Landbrug & Fødevarer er bekymret for en mulig indførelse af støttelofter og degressivitet, som potentielt kan ramme dansk landbrug hårdt. Ligeledes kan tanken om at målrette støtten til de landbrug, der har særligt behov (hvis der tænkes på små landbrug, bjerglandbrug m.v.) ramme dansk landbrug hårdt.

På den handelspolitiske dagsorden er der flere steder i visionen fokus på at stille krav om, at importerede produkter skal leve fuldt og helt op til EU's krav f.eks. i forhold til dyrevelfærd og anvendelse af pesticider. Landbrug & Fødevarer ønsker selvfølgelig mere lige konkurrencevilkår med tredjelandsmarkederne, men det er vigtigt at være opmærksom på, at sådanne krav risikerer at føre til handelskonflikter med lande, der eksporterer til EU. Dette vil sandsynligvis føre til modreaktioner på eksportmarkeder. Som verdens største eksportør af landbrugs- og fødevarer, kan det ramme europæiske og danske landmænd hårdt.

Landbrug & Fødevarer mener, at det store fokus på fordelingen af indtjeningen i hele kæden, og at lave tiltag til sikring af, at landmændene ikke tvinges til at sælge deres produkter til priser lavere end deres omkostninger, skal vurderes nøje. Det risikerer at fjerne den markedsorientering, der har præget EU's landbrugspolitik i mange år. Her skal det især fremhæves, at andelsvirksomhederne er den bedste måde til at sikre, at en større andel af indtjeningen i hele kæden tilfalder landmanden.

Danmarks Naturfredningsforening finder det positivt, at der i visionen anføres en tydelig anerkendelse af behovet for, at landbruget respekterer planetære grænser og bidrager til klimahandling. Dette betydningfulde og markante udsagn mangler dog en konsekvent opfølgning i resten af visionen.

Danmarks Naturfredningsforening finder det desuden positivt, at Kommissionen vil udvikle en plan for at opnå en mere selvforsynende og bæredygtig proteinforsyning i EU. Et andet område, hvor der også

ønskes mindre ekstern afhængighed, er gødning, hvor der peges på muligheder for øget produktion i EU, bl.a. gennem øget genanvendelse af næringsstoffer. Danmarks Naturfredningsforening støtter også en forpligtelse til at tage fat på Europas afhængighed af udenlandske gødningsmidler og korn til fodring af husdyr, som forårsager alvorlige luft- og vandforureningsproblemer i Europa. Dette åbner døren for politikker, der kan forbedre kostvaner og fremme miljøvenlige landbrugsteknikker, der kan styrke Europas 'strategiske autonomi'. Samtidigt støtter Danmarks Naturfredningsforening en anden forpligtelse til at forbedre dyrevelfærdsreglerne og udfase hold af dyr i bur i landbruget.

Danmarks Naturfredningsforening noterer med bekymring, at der er en afgørende mangel på konkrete forslag til miljøtiltag og mål eller et øget budget til miljøbetalinger til landbrug. Uden disse anser Danmarks Naturfredningsforening det for vanskeligt at se hvordan visionen på nogen måde skal kunne leve op til en landbrugspolitik, der respekterer de planetære grænser. Danmarks Naturfredningsforening ser desuden med stor bekymring på, at denne mangel i værste fald kan føre til at de sidste tilbageværende miljøregler knyttet til landbrugsindkomstbetalinger kan være i fare for at blive afskaffet i forenklingens navn.

Danmarks Naturfredningsforening noterer også med bekymring, at det foreslåede benchmark-system lægges op til at skulle udvikles løbende, være frivilligt og at det står uklart, hvordan det reelt skal kunne anvendes i forhold til landbrugsstøtten og til at udvikle landbruget i en mere miljø og klimavenlig retning. Danmarks Naturfredningsforening finder det ligeledes bekymrende, at der kun lægges op til en forsigtig indsats for at reformere arealbaserede indkomststøttebetalinger, som i årevis har drevet industrialiseringen af landbruget, uden at følge de brede anbefalinger, der opfordrede til, at landbrugsstøtten "bør yde indkomststøtte til visse aktive landmænd, men på en langt mere målrettet måde."

Slutteligt noterer Danmarks Naturfredningsforening sig med bekymring at der ikke er medtaget planer for at adressere kød- og mejeritunge kostvaner, som er skadelige for både miljøet og folkesundheden, der ellers indgik i Dialogen om fremtiden landbrug i EU. Desuden er det bekymrende, at løftet om at opfylde en mangeårig forpligtelse til at stoppe eksporten af farlige pesticider, der allerede er forbudt i EU, kun indgår som et "emne til vurdering."

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) anerkender og deler Kommissionens overordnede vision om at skabe et mere bæredygtigt, modstandsdygtigt og innovativt landbrugs- og fødevarerhverv. Vi noterer os med tilfredshed, at Kommissionen samtidig har tilkendegivet et ønske om at reducere den administrative byrde og forenkle de gældende lovgivningsmæssige rammer. Dog ses det med bekymring på Kommissionens forslag til markedsregulering, særligt forordningen om at styrke landmændenes position i værdikæden. Selvom målet er forståeligt og relevant, vurderer DAKOFO, at den valgte tilgang – med øget lovgivning og myndighedsindgreb – risikerer at undergrave forenklingsskemaet og i stedet øge den samlede reguleringsbyrde og kompleksiteten i markedet.

CropLife Danmark støtter op om Kommissionens tiltag for at gentænke landbrugs- og fødevarerektoren i EU og finder det helt essentielt, at Kommissionen på nuværende tidspunkt ser vigtigheden af et stærkt europæisk landbrug, som har behov for adgang til nye løsninger og teknologier for at opretholde fødevarerproduktionen. CropLife Danmark har store forventninger til at forslaget om anvendelse af NGT til forædling af afgrøder godkendes i EU. I den forbindelse mindes det om, at innovation og udvikling kræver store investeringer, og det derfor er vigtigt at muligheden for at beskytte rettighedsindehaveren opretholdes. På EU-niveau har man sidst opnået godkendelse af et nyt konventionelt aktivstof i 2019. Samtidig har man set, at omkring 50 pct. af aktivstofferne ikke opnår fornyet godkendelse. Landmandens værktøjskasse bliver derfor mere og mere begrænset.

CropLife Danmark er enig i EU's ambition om at sikre fødevareproduktionen ved ikke at tilbagetrække pesticidaktivstoffer fra markedet før reelle alternativer er til rådighed. Særligt i Danmark står landbruget et svært sted i forhold til bekæmpelse af visse skadevoldere, hvor tilgængeligheden af bekæmpelsesmuligheder er så begrænset, at udviklingen af resistens er uundgåelig. I lyset af dette bakkes også op om forslaget om at forenkle pesticidforordningen for at fremskynde adgangen til biologiske pesticider. Der er behov for en EU-definition af biologiske pesticider, og det er vigtigt, at landbruget kan få hurtigere adgang til nye teknologier. EFSA spiller en vigtig rolle i godkendelsesproceduren for pesticider, og man ser derfor meget positivt på ønsket om at tilføre agenturet flere resurser, hvilket vil være en fordel for processen for både de konventionelle og de biologiske pesticider. Det er vigtigt, at begge typer produkter spiller sammen, så man i landbruget kan opnå synergi og hermed opretholde de gode udbytter.

CropLife Danmark bakker op om ambitionen om at beskytte europæisk landbrug og styrke sektoren, men der er behov for en forståelse af, at selvom et pesticid ikke er godkendt i Europa, kan anvendelsen sagtens have en berettigelse i et land uden for EU, hvor skadevolderne giver helt andre udfordringer. Man skal derfor være varsom med at afskrive en import af fødevarer på den baggrund. Tilsvarende ift. eksport af pesticider, der ikke er tilladt anvendt i EU, er det nødvendigt med en forståelse af behovet for løsninger i lande hvor klima og afgrødetyper stiller andre krav til bekæmpelsesmidler.

Rådet for Grøn Omstilling støtter som udgangspunkt fremme af naturlig kulstoflagring (carbon farming). Dog understreges det, at hvis der skal gives økonomiske incitamenter hertil, er det afgørende, at der ikke kun fokuseres på den mængde kulstof, der lagres i marken. Der skal ligeledes tages højde for den biomasse, der fjernes fra skov og mark, da denne biomasse udgør et eksisterende kulstoflager. Derfor er det nødvendigt at etablere et troværdigt system, der sikrer lagring af kulstof. Rådet for Grøn Omstilling opfordrer derfor til, at metodikkerne til certificering af kulstoflagring i EU-certificeringsrammen for permanent kulstoffjernelse, kulstofbindende dyrkning og kulstoflagring i produkter (CRCF) udvikles så hele kulstofkredsløbet inddrages.

Rådet for Grøn Omstilling anerkender Kommissionens ønske om at sikre, at ambitiøse EU-standarder ikke medfører lækage, hvis den samme produktionsstandard ikke kræves for importerede varer. Dette må ikke føre til slækkelse af klima- og miljøkrav i EU. Rådet for Grøn Omstilling finder tværtimod, at der er brug for skærper, herunder økonomiske incitamenter til at sænke klima- og miljøbelastning. Rådet for Grøn Omstilling støtter bestræbelserne for at forbyde eksport af pesticider, som er forbudt i EU – både af hensyn til miljø og sundhed i importlandene, særligt i Det Globale Syd, men også for at beskytte forbrugere i EU. Rådet for Grøn Omstilling mener, at det skal gælde alle forbudte pesticider og ikke blot ”de farligste”, som Kommissionen nu foreslår.

Rådet for Grøn Omstilling finder desuden, at EU's klimatold (CBAM) udvides til flere varegrupper, herunder animalske fødevarer, dvs. med told på varer fra lande, som har slappere klimaregulering af husdyrbrug end EU har. CBAM skal udformes, så den ikke strider imod WTO-regler.

Rådet for Grøn Omstilling støtter Kommissionens bestræbelser på at gøre EU mere uafhængig af import af både protein, særligt foder, og kunstgødning. Mht. foder bør det ske ved gradvist at omstille landbrug i EU over mod at producere flere plantebaserede fødevarer. Det bør desuden ske ved at fremme produktion i EU af mere bæredygtigt proteinfoder, f.eks. bælgrugter og græsprotein. I forhold til kunstgødning bør det som anført erstattes af øget recirkulering af næringsstoffer. I en overgangsperiode kan der eventuelt også være tale om produktion af E-ammoniak til landbrug.

I forhold til husdyrsektoren finder Rådet for Grøn Omstilling, at det er afgørende at bestræbelserne på at styrke konkurrencedygtigheden i husdyrsektoren bl.a. med en forenklingsspakke ikke stiller sig i vejen for nødvendige skærper af klima- og miljøkrav for at leve op til såvel klimamål som implementering

af Vandrammedirektivet m.v. Samtidig skal måletvære at indlede en omstilling mod øget produktion af plantebaserede fødevarer.

Rådet for Grøn Omstilling støtter ideen om at fremme biopesticider, men det kræver at man er opmærksom på, at disse i nogle tilfælde kan have de samme negative effekter som de industrielt fremstillede pesticider. Rådet for Grøn Omstilling mener, at det er langt vigtigere dels at fremme økologi og dels inden for det konventionelle jordbrug at implementere EU's otte IPM-principper.

Rådet for Grøn Omstilling støtter desuden forslaget om ekstensivering i husdyrstøtte områder, men finder, at det bør ske som led i en samlet plan for nedbringelse af den animalske produktion. Herunder støtter Rådet for Grøn Omstilling forslaget om at udarbejde en rapport om konsekvenser ved forbrug af ultra-forarbejdede fødevarer. Men det er vigtigt her også at se på hvad alternativerne er til de pågældende fødevarer,

Dansk Vegetarisk Forening er overordnet enige i, at der skal gøres en indsats for, at EU's landbrugere kan få en pris for deres produkter, der sikrer sunde og økonomisk bæredygtige forretningsmodeller, samt at produktionen fungerer inden for de planetære grænser. Dansk Vegetarisk Forening finder, at der bør være større fokus på frugt, grønt og det plantebaserede. Visionen bør have langt større fokus på de europæiske producenter af frugt, grønt og bælgfrugter, der producerer mad direkte til forbrugerne. Den strategiske dialog anbefalede, at Kommissionen udviklede en EU-handlingsplan for plantebaserede fødevarer fra jord til bord. Dette er beklageligvis ikke en del af visionen. Dog lægges der i strategien op til, at EU's husdyrsektor har brug for en langsigtet vision. Dansk Vegetarisk Forening er enige i, at EU bør have en strategi for husdyrsektoren. Men at man selvfølgelig derfor også bør have en for plantesektoren.

Visionen anerkender, at EU er i underskud af planteproteiner, idet EU er afhængige af import af proteinfoder til husdyr. Dansk Vegetarisk Forening er enige i visionens målsætninger om at se på, hvordan protein produceres og forbruges i EU. Der bør derfor være en langsigtet vision – eller handlingsplan – for plantebaserede fødevarer. Visionen har endvidere meget lidt fokus på forbrugerne, herunder at forbrugerne sikres sunde og bæredygtige fødevarer. Dansk Vegetarisk Forening finder, at en EU-handlingsplan for plantebaserede fødevarer også vil løfte denne mangel i strategien.

Dansk Vegetarisk Forening understreger, at fremme af plantebaseret produktion og forbrug ikke bare sikrer mere bæredygtige fødevarer og en sundere europæisk befolkning, men også en større autonomi og dermed et sikkerhedspolitisk spørgsmål. Dansk Vegetarisk Forening fremhæver, at Danmark som det første land i verden har en Handlingsplan for Plantebaserede Fødevarer samt Fonden for Plantebaserede Fødevarer (Plantefonden) til at finansiere udviklingen.

Dansk Vegetarisk Forening finder, at Plantefonden bør fremhæves som et værktøj i den ”gulerods-retorik” Kommissionens vision taler ind i. Den danske Plantefond er indført som incitament til handling frem for ”pisk”. Visionen lægger op til at indsatser på landbrugsområdet i langt højere grad skal være incitaments-drevet.

Dansk Vegetarisk Forening støtter ikke forenkling på landbrugsområdet, hvis det overordnet set fører til en forringelse af naturbeskyttelsen og klimaindsatser. En forenkling, som man gerne ser, er ændringer i statsstøttere reglerne under ABER/GBER. Statsstøttere reglerne er i dag sådan indrettet, at støtte – f.eks. under Plantefonden – til selv mildt forarbejdede produkter ikke kan opnå de samme høje støtte-satser som ikke forarbejdede produkter (som f.eks. mejeriprodukter og ikke forarbejdede grøntsager). Dette skaber ulige vilkår for producenter og SMV'er. En løsning kunne være at man tillod 100 pct. statsstøtte til forarbejdede plantebaserede fødevarer, hvis modtageren har mindre end f.eks. 10 mio. euro i

omsætning om året. En anden løsning kunne være at forøge de minimis til f.eks. 1 mio. euro om året for plantebaserede fødevarer og/eller til modtagere med mindre end f.eks. 10 mio. euro i omsætning om året.

Det bemærkes, at Kommissionen vil udvikle og gradvist indfase et frivilligt benchmarkingsystem for bæredygtighedsvurderinger på bedrifterne. Dansk Vegetarisk Forening støtter et sådant benchmarkingsystem, men er uforstående overfor at dette skal være frivilligt. Et centralt besluttet og obligatorisk benchmarkingsystem på bedrift-niveau vil lette og forenkle implementeringen af dette, skabe gennemsigthed for brugen af EU's støttemidler. Og landbrugsstøtten kan målrettes de bedrifter og landbrugsformer (f.eks. økologi) der bidrager mest til f.eks. en sundere jordbund, øget biodiversitet mv.

Økologisk Landsforening mener, visionen giver anledning til stor bekymring. Visionen har meget karakter af den oprindelig EU-landbrugspolitik, som var anledningen til, at der i 1990'erne kom de første forsøg på at gøre landbrugspolitikken grønnere. Det er vanskeligt at se, hvordan de problemer som EU's fælles landbrugspolitik har påført samfundet kan løses ved at gå tilbage til den oprindelige politik med stærkt fokus på direkte indkomststøtte. Behovet for indkomststøtte bør løftes via socialpolitikken og ikke blandes sammen med landbrugspolitikken. Økologisk Landsforening finder det endvidere meget kritisk, at Kommissionen ikke forholder sig til det store antal analyser, der er lavet af EU's landbrugspolitik herunder fra både OECD og EU's revisionsret og de tilhørende anbefalinger til, hvordan EU's landbrugspolitik skal ændres for at fremtidssikre det europæiske landbrug, sikre grundlag for at effektivt evaluere politikken, og sikre et landbrug, der respekterer de planetære grænser. Det er tilsvarende svært at finde anbefalingerne fra den strategiske dialoggruppe om EU's landbrug afspejlet i Kommissionens vision.

Økologisk Landsforening mener, at visionen bør fastslå, som det også anbefales af den strategiske dialoggruppe, at EU's landbrugsstøtte gradvis skal ændres, så den betaler for ecosystem services og herunder for leverancer, der går videre end minimumskrav frem for fødevarerproduktion. Denne anbefaling kan imødekomme Kommissionens ønske om i højere grad at arbejde med incitamenter frem for konditionalitet. Så længe der gives basisindkomststøtte vil det omvendt være naturligt at reducere basisindkomststøtten, hvis landbrugene ikke lever op til gældende krav til landbruget, eftersom overtrædelse af reglerne for landbruget skal have en konsekvens ligesom øvrige overtrædelser af regler. De gældende krav bør afspejle de byrdeforpligtelser de enkelte medlemsstater har forpligtet sig på i forhold til vandmiljø, drikkevand, klima, natur og dyrevelfærd. Hvis landbrugsstøtten udbetales for ecosystem services fremfor som ren indkomststøtte, vil det være mindre relevant at indsætte et støtteloft. Det vil ligeledes være mindre relevant at have som målsætning, at støtten skal have særligt fokus på områder med naturbetingede ulemper.

Økologisk Landsforening advarer mod at etablere carbon farming som en selvstændig indkomstkilde uden for landbrugsstøttesystemet. Kulstoflagrende landbrugspraksis vil høre ind under, hvad der kan betragtes som ecosystem service. Carbon farming som omsættelige kreditter, der handles i et selvstændigt system evt. handles til sektorer uden for landbruget vil være ledsaget af stort bureaukrati og der vil opstå behov for at sikre, det ikke både finansieres fra landbrugsstøtten og via handel med certifikater.

Visionen indeholder, at der skal udvikles et benchmarkingværktøj. Økologisk Landsforening lægger vægt på, at dette værktøj, ligesom det indgår i anbefalingerne fra den strategiske gruppe, kan bruges som udbetalingsgrundlag fra landbrugsstøtten, hvor opgørelsessystemerne består af resultatindikatorer. Det vil være en bedre anvendelse af et benchmarkingværktøj end at udvikle certificerings- og mærkningsordninger. Den grønne omstilling i landbruget kan ikke drives af mærkningsordninger.

Økologisk Landsforening ser kritisk på, at investeringsstøtteordninger og støtte til miljøteknologi. En indretning af landbrugsstøtten, så den udbetales i henhold til simulerede klima, natur, miljø og dyrevelfærdsresultater vil skabe en efterspørgsel på ny teknologi. Det er en efterspørgsel, der både vil stimulere udvikling af ny teknologi og markedsmodne teknologien herunder ramme et realistisk prisniveau. Direkte teknologitilskud kapitaliserer sig i priserne og sikrer ikke de samfundsmæssigt omkostningseffektive løsninger.

Økologisk Landsforening er positive overfor, at der skal ses på løsninger, der kan beskytte europæiske landmænd mod konkurrence fra produkter fra tredjelande, der produceres under mere lempelige forhold, herunder at der bruges pesticider, der ikke er tilladt i EU, at der er lempeligere dyrevelfærdsstandarder. Økologisk Landsforening noterer, at der tales om at udvikle eksportkreditter. Det er vigtigt for Økologisk Landsforening, at disse ikke skaber en konkurrenceforvridning over for udviklingslandene, og dermed forhindrer dem i at få en produktion og handel op at stå.

Økologisk Landsforening noterer sig, at Kommissionen vil sikre en større selvforsyning med protein. Økologisk Landsforening efterlyser, at Kommissionen anerkender, at det store behov for import af protein skal tilskrives den meget store husdyrproduktion. Der er endvidere ikke vundet noget i forhold til at sikre fødevarerforsyningssikkerhed ved at øge egenforsyningen med protein, hvis det er på bekostning af egenforsyning med kalorier. En strategi, der skal sikre større egenforsyning bør handle om egenforsyning med fødevarer.

Økologisk Landsforening finder det problematisk, at Kommissionen angiver, at den vil intensivere salg fremme for husdyrprodukter. Det er direkte i modstrid med behovet for at skabe større sikkerhed for den globale fødevarerforsyning. Det er i samme forbindelse opsigtsvækkende, at Kommissionen ikke annoncerer initiativer, der skal fremme en mere planterig kost. Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt og godt, at Kommissionen vil sikre øget genanvendelse af næringsstoffer. Det er ligeledes positivt, at Kommissionen vil reducere miljø- og klimaafttryk samtidigt med, der er fokus på betydningen af natur og opretholdelse af græsarealer samt at skabe innovation og fremme bæredygtige produktionsmodeller. Økologisk Landsforening finder det positivt, at landbruget skal medvirke til at nå klimaneutralitet i 2050, og at økologi og permanente strukturer skal fremmes. Dette vil kunne sikres gennem udbetaling af landbrugsstøtten baseret på resultatopgørelser. Det er i den forbindelse ligeledes positivt, at Kommissionen peger på, at der skal fremlægges en digitaliseringsstrategi for landbruget, da øget digitalisering vil gøre det enklere at arbejde med resultatopgørelser som udbetalingsgrundlag for landbrugsstøtten.

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) noterer med tilfredshed, at Kommissionen i sit visionspapir gør det klart, at fødevarerproduktion, herunder fiskeri er et strategisk fokusområde for EU. Den samlede fødevarerproduktion, herunder fiskeri, bidrager markant til EU's fødevareruverenitet, og spiller samtidig en central rolle for den globale fødevarerikkerhed. DFPO og DPPO noterer, at Kommissionen også fremhæver, at fødevareruverenitet aldrig må tages for givet, og nævner bl.a., at presset fra geopolitiske spændinger mv, truer denne vigtige sektors levedygtighed og EU's strategiske autonomi, hvorfor det er nødvendigt at styrke sektoren.

DFPO og DPPO er positive over for Kommissionens tilkendegivelser om, at visionen skal ses som en køreplan, der skal være retningsgivende for EU's indsats for at sikre, at alle politikker flugter med visionen og tilpasses udviklingen i Europa samt at visionen og de kommende initiativer også skal medvirke til at styrke EU's konkurrenceevne.

DFPO og DPPO ser, i forhold til Kommissionens kommende havpagt og vision for fiskeri- og akvakultursektoren, med positive øjne på den øgede opmærksomhed på fødevarerproduktion og byrdelettelse i

EU og ser frem til at byde ind med konkrete løsninger på de problemstillinger, som Kommissionen op-
ridser i sin vision.

DFPO og DPPO mener ikke, at Kommissionens vision for den fremtidige fødevareproduktion kan stå
alene, men skal ses i sammenhæng med Kommissionens øvrige arbejdsprogram, f.eks. ønsket om at lette
de administrative byrder for virksomheder i EU. DFPO og DPPO opfordrer derudover til, at man fore-
tager en gennemgribende revision af de eksisterende politikker, der afbalancerer miljømæssig bæredyg-
tighed med fødevareforsyningssikkerheden, økonomisk og social bæredygtighed og reduceret bureau-
krati. DFPO og DPPO hilser et grundigt servicetjek af alle politikker, der påvirker fiskeriet, herunder
fiskerikontrolforordningen og de stramninger, der er vedtaget i den nye forordning og naturgenopret-
ningsloven velkommen.

DFPO og DPPO opfordrer afslutningsvis til at arbejde for, at der etableres et særligt forum i rådsregi i
form af bredere sammensatte rådsarbejdsgrupper og bredere sammensatte ministerrådsmøder, der skal
overvåge de forslag, som Kommissionen vil fremsætte, så man ikke risikerer, at de gode intentioner re-
sulterer i endnu mere bureaukrati, administrative byrder og manglende politisk overblik. DFPO og
DPPO opfordrer til et tæt samarbejde med erhvervet i de fremtidige forhandlinger og drøftelser om,
hvordan visioner og planer kan blive til virkelighed.

Marine Ingredients Denmark (MID) støtter Kommissionens ambitiøse dagsorden, men er bekymret
over den manglende fokus på konkrete tiltag til sikring af blå fødevareproduktion. På trods af en aner-
kendelse af skaldyrs- og fiskeriproduktionens strategiske betydning for EU's økonomi og fødevareforsy-
ning, mener MID ikke, at fiskeri og akvakultur er tilstrækkeligt integreret i den bredere europæiske fø-
devarepolitik. MID mener, at dette afspejles i sammensætningen af Det Europæiske Råd for Landbrug
og Fødevarer (det såkaldte "European Board on Agriculture and Food"), ledet af fødevare- og landbrugs-
kommissær Christophe Hansen, hvor kun repræsentanter fra landbrugssektoren er inkluderet. MID me-
ner, at den snævre repræsentation overser fiskeri- og akvakultursektorens væsentlige bidrag til fødeva-
resikkerheden.

MID opfordrer til at der arbejdes for, at Kommissionens vision anerkender vigtigheden af fiskeri- og
skaldyrsproduktion, herunder fiskeolie og fiskemel, som en central del af fødevarerens sikkerheden ved at
integrere den i EU's fødevarepolitik. MID opfordrer endvidere til, at de naturlige fordele ved skaldyr og
fisk i udviklingen af en robust og fremtidssikret fødevaresektor inddrages, samt at der sikres en helheds-
orienteret tilgang, hvor samspillet mellem landbaseret og akvatisk fødevareproduktion ikke skaber kon-
kurrence, men i stedet understøtter en balanceret og bæredygtig fødevareproduktion på tværs af sekto-
rer.

MID mener, at det for at håndtere de komplekse udfordringer i moderne fødevarerens systemer, er afgørende
med en integreret strategi, der rummer både landbaseret og akvatisk produktion. MID mener, at Dan-
mark spiller en ledende rolle som EU's største producent af fiskemel og fiskeolie, og blandt de største på
det globale marked. MID mener, at EU halter efter udviklingen på området. Mens Asien, og særligt Kina,
dominerer akvakulturproduktionen, oplever EU en nedgang, der kan føre til større afhængighed af eks-
terne forsyninger og øge risikoen for fødevarerens sikkerheden.

MID mener afslutningsvis, at det derfor er vigtigt, at Kommissionens visioner tager højde for og inklu-
dere alle relevante aktører i den blå værdikæde når det gælder fisk og skaldyr. Fiskemel og fiskeolie
binder den blå værdikæde sammen fra fangst til foder og videre til produktionen af sunde fødevarer.

DI Fødevarer hilser Kommissionens vision for fremtidens landbrug og fødevarer i EU velkommen og ambitionerne om, at EU også i fremtiden skal være verdensmester i fødevareinnovation og fødevaresikkerhed. DI Fødevarer mener, at Kommissionen i det videre arbejde med visionen bør prioritere konkurrenceevnen for Europas landbrug- og fødevaresektor ved at skabe gunstige betingelser for produktion, forarbejdning og fremstilling i Europa; reducere reguleringsmæssige og administrative byrder samt omstændige procedurer; fremme investeringer og innovation i landbrugs- og fødevaresektoren; og sikre bedre sammenhæng på tværs af politikområder.

DI Fødevarer anfører, at modstandsdygtighed bør være en hjørnesten i det videre arbejde med fokus på at beskytte EU mod markedsforstyrrelser, geopolitisk ustabilitet og de udfordringer, klimaændringer medfører. Men det skal løftes med en fortsat markedsorienteret tilgang, hvor gunstige betingelser for innovation, frihandel og en global tilgang til forsyningssikkerhed fremmes. DI Fødevarer fremhæver, at den måde man producerer, forbruger og handler med fødevarer ikke blot har betydning for fødevareforsyningssikkerheden i Danmark og EU. I en global verden, hvor EU både er verdens største eksportør af fødevarer og en af de største importører, har EU's fødevareproduktion stor indflydelse på vores forbindelser med tredjelande.

DI Fødevarer efterspørger efter et styrket fokus på grøn omstilling og behovet for et styrket bidrag til EU's klimaindsats frem mod 2040, målet om klimaneutralitet i 2050, og at den fælles landbrugspolitik udvikles til at kunne understøtte et kvotehandelssystem for landbrugssektoren i EU.

I forhold til markedsregulering mener DI Fødevarer, at markedsregulering ikke er den rigtige løsning for de reelle problemer. Derimod vil obligatoriske kontrakter og de tilknyttede elementer om produktionsomkostninger og revisionsklausuler medfører alvorlige negative konsekvenser. Ligesom det vil skabe unødvendigt bureaukrati og begrænse den kontraktretlige frihed. DI Fødevarer fremhæver, at priser fastsættes af et marked, der påvirkes af detailhandel, globalt udbud og efterspørgsel, som svinger voldsomt, og derfor bør der i stedet anlægges en markedsorienteret tilgang, der fokuserer på at forenkle processerne, reducere bureaukratiet og sikre bedre markedsadgang til tredjelande – til gavn for både konkurrenceevnen og landmændenes økonomi.

I forhold til landbrugsstøtte mener DI Fødevarer, at det i en udfordret tid med geopolitiske spændinger og miljø- og klimaudfordringer er det afgørende, at EU's landbrugspolitik skaber de rette betingelser, der muliggør en succesfuld omstilling til et bæredygtigt fødevaresystem og en konkurrencedygtig og modstandsdygtig fødevaresektor. DI Fødevarer finder det positivt, at der lægges op til at belønne en bæredygtig landbrugspraksis baseret på data og videnskabelig tilgang, mens der tages højde for forskelligheder i Europa. Landbrugsstøtten bør også tage højde for de egne initiativer, som fødevarevirksomheder igangsætter for at fremme en bæredygtig produktion. Et tæt samarbejde mellem landbrugere og fødevarevirksomheder kan føre til markante forandringer. Eksempelvis kan et samarbejde om det regenerative landbrug forbedre jordens sundhed, fremme biodiversitet, vandeffektivitet og skabe bedre klimamodstandsdygtighed.

I forhold til international handel mener DI Fødevarer, at Kommissionen bør anlægge en proaktiv EU handelspolitik inden for landbrug- og fødevaresektoren. Dette indebærer blandt andet at Kommissionen skal være fortalere for en åben, retfærdig og bæredygtig EU handelspolitik, da EU's handelsaftaler bør sikre bred markedsadgang, retfærdige og lige konkurrencevilkår. DI Fødevarer påpeger endvidere, at fordelene ved EU's 40+ handelsaftaler med globale partnere bør maksimeres gennem en effektiv håndhævelse, mens nye aftaler bør fokusere på vækstmarkeder. Dertil påpeger DI Fødevarer, at partnerskaber om markedsadgang mellem Kommissionen, medlemsstaterne og den private sektor skal styrkes for at sikre, at handelsprioriteter er afstemt og handelsbarrierer behandles effektivt. DI Fødevarer mener, at Kommissionen bør være en ledende fortalere for WTO og regelbaseret international handel. Der er

behov for robust og effektiv konfliktløsning, der kan tackle nye handelsudfordringer, hvilket vil være afgørende for at opretholde en ordentlig udvikling af global handel. DI Fødevarer påpeger, at der er behov for at styrke samarbejdet med partnere om frihandelsaftaler (FTA) og ikke-FTA handelspartnere med henblik på at sikre gensidig forståelse og bedre afstemning af regulerings-rammer, reducere unødvendige barrierer og hjælpe europæiske virksomheder med at forblive konkurrencedygtige. Det er afgørende at involvere tredjelande og alle interessenter løbende.

I forhold til at fremme hurtigere innovation til markedet mener DI Fødevarer, at hurtigere godkendelsesprocesser og betydelige investeringer i skalering af bæredygtige innovationer, som nye fødevarer og biosolutions, er nødvendige for at fremskynde en grøn omstilling. DI Fødevarer mener, at Europa halter efter andre regioner i verden, hvad angår investering i forskning og innovation inden for biosolutions og fødevarer. Tiden mellem den indledende investering i forskning og lanceringen af produktet en betydelig indflydelse på afkastningsgraden og investeringspotentialt. DI Fødevarer finder det derfor vigtigt, at Kommissionen leverer på hensigten om at styrke rammerne for innovation i sektoren ved at strømline procedurerne for, at innovative processer, teknologier og produkter kan introduceres på markedet hurtigere. Ligesom det er afgørende, at Kommissionen fremsætter en ambitiøs Biotech Act.

I forhold til fødevaresikkerhed som hjørnestenen i fødevareproduktionen mener DI Fødevarer, at andre vigtige aspekter såsom fødevareforsyningsikkerhed og bæredygtighed skal integreres for at sikre, at reguleringen kan tjene til at understøtte en fødevareproduktion nu og i fremtiden. DI Fødevarer mener derfor, at det videre arbejde med afsæt i visionen bør tilskynde til en mere holistisk tilgang til fødevaresikkerhed, som bør være baseret på diskussioner blandt alle interessenter i forhold til, hvilke risici der er acceptable, baseret på, at "nul risiko" ikke eksisterer.

I forhold diversificering af EU's landbrug- og fødevaresystemer mener DI Fødevarer, at den europæiske landbrug- og fødevaresektor skal omfavne mangfoldighed for at imødekomme nuværende og fremtidige udfordringer med proteinmangel, fremme af sunde kostvaner, tab af biodiversitet og natur samt afhængighed af usikre globale forsyningskæder. DI Fødevarer mener, at det kan løftes i en omfattende EU-handlingsplan for plantebaserede fødevarer. Afslutningsvist finder DI Fødevarer det positivt, at visionen anerkender, at biosolutions og planter fremstillet ved NGT bør gøres tilgængelige for europæiske landmænd med henblik på at øge udbyttet og beskytte miljøet.

Dyrenes Beskyttelse finder det positivt, at Kommissionen gentager sit tilsagn om at fremlægge lovforslag til den resterende del af dyrevelfærdsrevisionen. Kommissionen har tidligere konkluderet, at den nuværende lovgivning er forældet og ikke lever op til borgernes forventning. Højere minimumslovgivning skal modvirke dårlig dyrevelfærd som et konkurrenceparameter, hvor dyrene i landbrugsproduktionen skal producere mere for mindre. Dyrenes Beskyttelse finder det vigtigt, at Kommissionen fremlægger hele den lovede revisionspakke, og ikke kun dele af den, og at lovgivningen baseres på EFSA's anbefalinger og den videnskabeligt funderede Five Domains Model. Dyrenes Beskyttelse bemærker, at Kommissionen i 2021 forpligtede sig til at efterleve det succesfulde borgerinitiativ "End the Cage Age", hvor 1,4 mio. EU-borgere satte sin underskrift. Det er vigtigt, at alle relevante arter inkluderes i lovgivningen herunder æglæggende høner, søer, kalve mm.

Dyrenes Beskyttelse finder det positivt, at Kommissionen i sin vision har fokus på, at importerede animalske produkter skal leve op til samme dyrevelfærdsstandarder, som er gældende for EU-produkter. Det vil både sikre fair konkurrence samt forhindre, at det europæiske forbrug medvirker til lavere standarder uden for EU. Initiativet vil desuden være med til at højne dyrevelfærdsstandarder globalt.

Dyrenes Beskyttelse finder, at landbrugsstøtteordningen bør fordeles efter princippet "offentlige midler for offentlige goder", hvor dyrevelfærd placeres centralt som et offentlig gode. Derfor bør dyrevelfærd

være et selvstændigt mål i den fælles landbrugspolitik efter 2027. Desuden bør der gives støtte til de bedrifter, der går foran med højere standarder for dyrevelfærd. Herunder til fremrykket udfasning af hold af landbrugsdyr i bure. Dyrenes Beskyttelse bemærker endvidere, at brugen af frivillige bioordninger i dag, der er målrettet bedre dyrevelfærd, er relativt begrænset, og EU bør gøre dyrevelfærd til et obligatorisk element i bioordningerne. Samtidig bør basisindkomststøtten målrettes offentlige goder – herunder forbedret dyrevelfærd – fremfor at gives uden modkrav.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne har generelt taget positivt imod visionen, herunder at den er et godt udgangspunkt for videre drøftelser om udviklingen af fremtidens landbrugs- og fødevaresystem i Europa. Drøftelserne har også vist en række forskelle i vægtningen af emner og deres betydning. Blandt andet ønsker en række medlemsstater en selvstændig fælles landbrugspolitik baseret på to søjler. Flere medlemsstater lægger også vægt på innovation, kompetenceudvikling og rådgivning som del af løsningen på flere af landbrugets udfordringer samt de muligheder som f.eks. bioøkonomi byder på. Forenkling og lettelse af administrative byrder står centralt. Ligeledes er generationsskifte og liv i landdistrikterne centralt for udviklingen af sektoren.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse om visionen for fremtidens landbrug og fødevarer i EU velkommen. Regeringen ønsker, at det langsigtede perspektiv for landbrugets udvikling fremhæves, herunder i forhold til et styrket fokus på grøn omstilling, behov for et styrket bidrag til EU's klimaindsats frem mod 2040 og et klimaneutralt EU senest i 2050 samt en resultatorienteret arkitektur for den fælles landbrugspolitik. Regeringen finder, at der er behov for et styrket fokus på regelforenkling og bedre regulering. Regeringen ønsker et velfungerende indre marked for landbrugsvarer i EU med lige rammevilkår uden yderligere markedsregulering eller afvigelser fra konkurrencelovgivningen, herunder en udfasning af koblet støtte til produktionsgrene med stor klimaaftryk samt begrænsning af national statsstøtte til landbrugssektoren uden sigte på grøn omstilling. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at internationale handelsregler respekteres og fødevarerforsyning ses i en global kontekst.

Regeringen finder, at landbrugsstøtten bør målrettes grønne tiltag og samfundsgoder, herunder investeringer i ny teknologi, bæredygtige landbrugsformer, reduktion og optag af drivhusgasser, tiltag målrettet miljø og biodiversitet, dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed samt udvikling af landdistrikterne og generationsskifte – frem for bestemte størrelser af landbrug eller landbrug i bestemte geografiske områder. Regeringen støtter, at innovation og forskning samt udvikling af bioøkonomien og generationsskifte er vigtige elementer for udvikling af landbrugs- og fødevaresektoren samt for udvikling af landdistrikter. Regeringen støtter understøttelse af landdistriktsudvikling, som har til formål at skabe liv og vækst i landdistrikterne samt understøttelse af generationsskifte i landbruget. Regeringen ønsker, at der udarbejdes en europæisk handlingsplan for plantebaserede fødevarer, hvilket bør inddrages i Kommissionens arbejde med forsyning og proteiner.

Regeringen finder det vigtigt, at forhandlinger om udvidelse af EU, for så vidt angår landbrugsområdet, ikke foregribes, og at drøftelsen ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme og EU's budget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 21. marts 2025 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 24. marts 2025, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 13. marts 2025.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2025.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

2. **Markedssituationen for landbrugsvarer** **KOM-dokument foreligger ikke**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. februar 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Markedssituationen for landbrugsvarer i EU er forholdsvis stabiliseret i forhold til de foregående år. Den russiske invasion af Ukraine påvirker dog fortsat markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder med prisudsving på fødevarer, foder, handelsgødning og energi. Udsvingene er dog aftagende, og priserne er efterhånden stabiliseret. Generelt er priserne på animalske produkter høje, og det samme gør sig gældende for madolie. Der er et stort fokus på den aktuelle geopolitiske og handelspolitiske situation. Regeringen arbejder for en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor, et velfungerende indre marked med lige konkurrencevilkår samt velfungerende international handel. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes normalt hvert kvartal i Rådet (landbrug og fiskeri).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Ifølge FN's Fødevare- og Landbrugsorganisations (FAO) seneste fødevareprisindeks fra maj 2025 steg de globale fødevarepriser i april 2025 med 1,2 pct. fra marts 2025. Set over det seneste år er priserne 7,6 pct. højere end i april 2024, men fortsat 19,9 pct. lavere end det historiske højdepunkt i marts 2022. Indekset er drevet af stigende priser på korn (1,2 pct.), kød (3,2 pct.) samt mejeriprodukter (2,4 pct.). Priserne faldt på madolie (2,3 pct.) og sukker (3,5 pct.). Det bemærkes, at priserne på mejeriprodukter, madolie og kød fortsat er på meget høje niveauer.

Import af landbrugsprodukter fra Rusland og Belarus

Kommissionen har fremsat forslag om at indføre told på en række landbrugs- og gødningsprodukter fra Rusland og Belarus. På kvælstofbaseret gødning øges tolden gradvist fra juli 2025 og vil fra juli 2028 være prohibitiv. Formålet med forslaget er at mindske afhængigheden af import fra Rusland og Belarus af navnlig gødning, ligesom Kommissionen forventer, at toldsatserne vil påvirke de russiske eksportindtægter negativt.

Markedssituationen for korn og proteinafgrøder

Det Internationale Kornråd (IGC) estimerer i sin seneste rapport fra april 2025 et mindre fald i produktionen for indeværende år 2024/25 på 0,3 pct. sammenlignet med året før. Efterspørgslen på korn forventes at stige med 0,1 pct. på grund af stigende efterspørgsel på især korn til industriel anvendelse.

Produktionen af korn i EU i 2024/25 forventes af Kommissionen at være på 254,8 mio. ton, hvilket er - 9,1 pct. lavere end gennemsnittet for de sidste fem år og - 4,9 pct. lavere end året før. Især produktionen

af blød hvede forventes at ligge under gennemsnittet (-11,1 pct.), men også produktionen af rug (-9,4 pct.), byg (-6,0 pct.), majs (-2,4 pct.) og hård hvede (-2,8 pct.) forventes at være under gennemsnittet. Kun havre forventes en større produktion end det femårige gennemsnit på 6,7 pct. Priser på korn i EU er fortsat generelt højere end for et år siden, med undtagelse af hård hvede, der ligger 4,6 pct. lavere.

Forventninger til det kommende produktionsår 2025/26 er mere positive. Her forventes den samlede produktion af korn i EU at stige til 280,3 mio. ton, hvilket er en stigning på 10,0 pct. ift. 2024/25 og dermed 2,7 pct. højere end det femårige gennemsnit. Her er forventningen, at produktionen af samtlige afgrøder vil stige med undtagelse af havre, der dog stadig forventes at ligge 0,3 pct. højere end det femårige-gennemsnit. Det er dog værd at bemærke, at der i Kommissionens beregninger af den forventede kornproduktion for 2025/26 ikke er taget højde for en række aktuelle udfordringer som følge af bl.a. utilstrækkeligt nedbør i store dele af Central- og Nordeuropa og Skandinavien.

I forhold til situationen i Ukraine har Ruslands invasion haft alvorlige konsekvenser for markedsdynamikken, særligt adgang til dyrkningsområder i russisk besatte områder og risici forbundet med arbejdet og transport af afgrøder. Dette medfører, at der er store usikkerheder forbundet med estimater. Forventningerne til indeværende år 2024/25 er et fald i den samlede kornproduktion med 13,4 pct. ift. 2023/24, heraf et fald i produktionen af majs på 18,5 pct., af hvede på 10,8 pct. og af byg 2,37 pct. Den samlede produktion af korn forventes dermed at være 8,7 pct. lavere end i produktionsåret før krigen 2020/21.

Eksport af korn fra Ukraine

Ukraine er storeksporthør af foder til EU, hvor særligt sektorerne for fjerkræ og svin har været ramt af den lavere ukrainske eksport. Mange afrikanske og nogle mellemøstlige lande får en stor andel af deres korn fra Ukraine, hvorfor krigen har konsekvenser for deres adgang til og prisen på fødevarer. Der forventes derfor fortsat internationalt fokus på den ukrainske eksport via EU's alternative fragtruter.

Kommissionen fremlagde i maj 2022 en meddelelse om alternative fragtruter ("solidaritetsbaner", KOM (2022)217). Tiltaget havde til hensigt at udbygge alternative fragtruter for eksport af korn og andre landbrugsprodukter fra Ukraine til EU og herfra videre til tredjelande med henblik på at omgå den russiske flådeblokade i Sortehavet. Det er med tiltaget lykkedes at øge eksporten af korn fra Ukraine. Fra maj 2022 til marts 2025 har ca. 91 mio. ton landbrugsvarer forladt Ukraine gennem de alternative fragtruter, som hermed har muliggjort eksport af omkring 45 pct. af Ukraines korn og oliefrø siden krigens begyndelse, mens de resterende 55 pct. er blevet eksporteret via Sortehavsruterne.

De midlertidige ensidige handelsliberaliserende foranstaltninger for ukrainske varer eksporteret til EU (ATM), som trådte i kraft første gang den 4. juni 2022 for et år ad gangen, blev senest i 2024 forlænget frem til 5. juni 2025. Formålet er at afhjælpe de økonomiske og handelsmæssige udfordringer for ukrainsk økonomi, der er opstået som følge af Ruslands fuldskala invasion. Som følge af kritik fra en række medlemsstater af ordningens utilsigtede negative konsekvenser for visse landbrugssektorer er der inkluderet beskyttelsesforanstaltninger for EU. Derudover er der for de mest sensitive landbrugsprodukter (fjerkræ, æg, sukker havre, majs, gryn og honning) en automatisk 'nødbremse', der sikrer genindførsel af told, hvis importen overstiger bestemte niveauer. Den 1. januar 2025 blev niveauerne for aktivering af nødbremsen nulstillet. Seneste opdatering af den 22. april 2025 viste, at nødbremsen var aktiveret for æg, gryn og honning. Havre har nået 86 pct. af loftet, fjerkræ 78 pct., sukker 40 pct. og majs 22 pct.

Kommissionen foretager nu et review og en forventningsafstemning med Ukraine om niveauet for en uddybelse af handelsdelen af associeringsaftalen, der skal træde i stedet for de nuværende etårige ensidige midlertidige handelsliberaliseringer (ATM), der udløber den 5. juni 2025. For det tilfælde, at der

ikke opnås enighed herom, inden udløbet den 5. juni 2025, har Kommissionen fremsat et ændringsforslag til de implementerende retsakter for associeringsaftalen. Det fremgår heraf, at handlen mellem EU og Ukraine fra 6. juni 2025, såfremt der ikke er nået enighed om andet forinden, igen reguleres af parternes associeringsaftale, hvor et vidtgående og bredt frihandelsområde (DCFTA), har været i kraft siden 1. januar 2016. Med forslaget genindføres de toldkontingenter, der var suspenderet under de etårige handelsliberaliseringer (ATM), og der sker en teknisk justering af mængderne i de årlige kontingenter som følge af, at kontingenterne først vil være tilgængelige den 6. juni 2025 mod normalt 1. januar. Derudover vil der være en lettelse af administrationen for importører af visse toldkontingenter på landbrugsområdet. Nabolandene Polen, Ungarn og Slovakiet har fortsat importforbud for en række varer fra Ukraine, herunder korn.

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

I kalenderåret 2024 er mælkeindvejningen i EU steget med 0,3 pct. i forhold til samme periode af 2023. Mælkeprisen og prisen på især smør og ost er høje, og prisen på foder er faldende. Afregningsprisen på mælk i EU i marts 2025 er gennemsnitligt 53,65 cent/kg. Det er 16 pct. over den tilsvarende pris i marts 2024. Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter fortsætter med historisk høje priser. Ultimo april 2025 lå prisen på skummetmælkspulver på 245 euro/100 kg. Det er 3 pct. over niveauet samme tid sidste år. Smørprisen lå samme tid på 739 euro/100 kg, hvilket er 29 pct. over prisen samme tid sidste år. Kina har i august 2024 igangsat en antisubsidie-undersøgelse af visse medlemsstaters eksport af udvalgte mejeriprodukter til Kina. Danmark er for nuværende ikke direkte omfattet af undersøgelsen. EU har den 23. september 2024 anmodet om WTO-konsultationer for at udfordre Kinas antisubsidie-undersøgelse på mejeriområdet. Der er dog ikke sket noget nyt i sagen.

Markedssituationen for svinekød

Produktionen af svinekød steg i EU i kalenderåret 2024 med 2,0 pct. i forhold til 2023, heraf stigning på 3,4 pct. i Danmark. EU's marked for svinekød har været præget af høje priser. Svinekødsprisen i EU var stabil det mest af 2024 med ca. 10 pct. under de rekordhøje priser i 2023, men højt over det flerårige gennemsnit. I sidste kvartal af 2024 og i januar 2025 var der et prisfald, som i slutningen af januar 2025 var 8,9 pct. under prisen på samme tidspunkt i 2024. Der er dog sket en bedring i løbet af foråret 2025, og svineprisen er i uge 14 202,8 euro/100 kg. Det er omtrent på niveau med det flerårige gennemsnit. Den danske notering følger nogenlunde samme tendens. EU's smågrise-pris, der i foråret 2024 lå på over 90 euro/stk., er i uge 14 af 2025 på 79,6 euro/stk. Kina har i juni 2024 igangsat en antidumping-undersøgelse af europæisk svinekød. Såfremt Kina introducerer antidumping-told på baggrund af undersøgelsen, kan det medføre negative konsekvenser for dansk eksport af svinekød til Kina, særligt af biprodukter (haler, ører, tæer mv.). Der er dog ikke noget nyt herom. Udbrud af afrikansk svinepest påvirker ligeledes fortsat markedssituationen. Der er især mange udbrud blandt tamsvin på Balkan.

Markedssituationen for oksekød

Produktionen af oksekød i EU i kalenderåret 2024 steg 1,9 pct. i forhold til samme periode af 2023. Vedrørende priser kan det oplyses, at i uge 14 af 2025 er set en stigning til 634,15 euro/100 kg for slagtekroppe, hvilket er 25 pct. højere end samme tid i 2024. Generelt er producenternes indtjeningsmargener rentable. EU's eksport steg med 1,9 pct. i kalenderåret 2024 sammenlignet med 2023. EU's import steg med 7,7 pct. i kalenderåret 2024 i forhold 2023. I Tyskland blev der fundet tilfælde af mund- og klovsyge den 10. januar 2025 i delstaten Brandenburg tæt på Berlin. Tyskland er nu konstateret fri for mund- og klovsyge, men sygdommen har nu været i udbrud i Ungarn og Slovakiet.

Markedssituationen for fjerkrækød og æg

I kalenderåret 2024 steg produktionen af fjerkrækød 5,6 pct. i EU og 1,8 pct. i Danmark i forhold til samme periode i 2023. Markedssituationen i fjerkræsektoren er karakteriseret ved forholdsvis høje priser. Prisen er stigende, og i uge 13 af 2025 var den på 286,43 euro/100 kg, hvilket er 7,7 pct. over prisen

ved samme tid i 2024. EU er fortsat nettoeksportør af fjerkrækød målt både i mængde og værdi. Fugle-influenza er fortsat et problem for fjerkræsektoren, og flere tredjelande har indført importforbud. EU's import af fjerkræ steg med 0,8 pct. i 2024 i forhold til 2023, mens eksporten i samme periode steg 9,4 pct. I samme periode er importen fra Ukraine faldet med 8,1 pct. Ift. æg kan det oplyses, at importen fra Ukraine fortsat er høj, og Ukraine er fortsat den største eksportør af æg til EU med 62,7 pct. af EU's samlede import.

Eksport generelt

EU's landbrugseksport nåede et rekordniveau i 2024 på 235,4 mia. euro (stigning på 3 pct.), hvilket primært skyldes høje priser. Landbrugsimporten til EU steg med 8,3 pct. i 2024 i forhold til 2023. EU's landbrugsimport var på 171,8 mia. euro i 2023, hvilket gav EU et handelsoverskud på 63,3 mia. euro og dermed et fald på 9,3 pct. i forhold til 2023 (70,1 mia. euro).

EU's tre største eksportmarkeder var fortsat UK, USA og Kina, som i 2024 stod for 42 pct. af EU's samlede eksport. Eksport til UK voksede med 4 pct. og til USA med 12 pct., mens eksport til Kina faldt med 9 pct. I 2024 var EU's tre største importmarkeder Brasilien, UK og Ukraine, som tilsammen udgjorde 27 pct. af EU's samlede import. Brasilien er fortsat den største eksportør til EU med 10 pct., men med en lille stigning på 1 pct. i 2024. Importen fra UK udgjorde 9 pct., som dog faldt med 1 pct. Ukraine forblev den tredjestørste eksportør til EU med 8 pct., hvilket er en stigning med 1 pct. i forhold til 2023.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Dette afsnit beskriver den danske lovgivning på området. Love og bekendtgørelser anføres. Afsnittet skal kunne læses, så der er en naturlig sammenhæng med afsnittet vedrørende konsekvenser.

Konsekvenser

Der er ikke redegjort for konsekvenser i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag. Der er således ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser af punktet, ligesom beskyttelsesniveauet ikke påvirkes.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer forventer overordnet set yderligere stigninger i produktionsomkostninger for alle sektorer som følge af den aktuelle situation i Ukraine. Krigen har åbenlyse konsekvenser for eksporten til Rusland og Ukraine, men den medfører også ændringer i fragtruter til øvrige eksportmarkeder og store udfordringer med at sikre forsyningssikkerheden.

Landbrug & Fødevarer anfører ift. markedssituationen for grisekød, at der er mange usikkerhedsfaktorer, der kan få indflydelse på priserne. Mund- og klovsyge i Tyskland har bl.a. medført et eksportstop fra Tyskland til UK. Derudover kører Kina en antidumping-sag mod EU's eksport af grisekød til Kina, og samtidig truer USA med stigninger i importtolden. Produktionen i EU ser ud til at blive nogenlunde stabil i 2025, hvilket kunne tyde på en nogenlunde stabil prisudvikling. Den danske produktion er også stabil, hvilket ses af tællingen fra januar 2025. I de seneste uger er noteringen på slagtesvin steget markant og ligger i denne uge (20) nu på 13,80 kr./kg.

Landbrug & Fødevarer anfører vedr. markedssituationen for mælk og mejeriprodukter, at der stadig er høje priser, som skyldes en stigende efterspørgsel. Dertil er der ingen ændringer i mælkeleveringen i 2024 i forhold til samme periode sidste år. Der ses et fald i leverancer af økologisk mælk, men dette opvejes af en stigning i konventionelle mælkeleverancer. Ydermere er det forventningen, at mælkeindvejningen vil vise en mindre stigning i den kommende periode. Der opleves, at flere eksportmarkeder lukker ned for importen grundet mund- og klovsyge i Tyskland.

Landbrug & Fødevarer anfører ift. markedssituationen for oksekød, at konkurrencen inden for kvægsektoren i EU stadig er hård og råvaregrundlaget i Danmark fortsat er støt nedadgående. Fra 2022 til 2023 blev Danmarks eksport af oksekød mængdemæssigt reduceret med 9,7 pct. og i værdi med 19,4 pct., mens importen blev reduceret med 13 pct. Dog ses en markant fremgang i mængden importeret okse- og kalvekød fra hhv. Belgien og Brasilien. Udbruddet af bluetongue, som ramte Danmark i august 2024, har haft betydning for eksporten af levende kvæg, men ingen konsekvenser for eksporten af okse- og kalvekød. I august 2024 var der et tydeligt fald i eksporten af levende kvæg over 2 måneder, mens eksporten af spæde kalve var uændret. I september 2024 var eksporten af levende kvæg over 2 måneder været reduceret, mens eksporten af spæde kalve var uændret.

Landbrug & Fødevarer anfører ift. markedssituationen for fjerkræ og æg, at der på fjerkræområdet opleves større grad af protektionisme, hvor især udbrud af fugleinfluenza bruges på en række eksportdestinationer til at lukke for eksport fra Danmark og EU. Omvendt har sektoren haft stor gavn af de indgåede regionaliseringsaftaler med hovedmarkederne, hvortil eksporten har kunne fortsætte. Den danske og EU's fjerkræsektor er bekymret over den stigende import af fjerkrækød og æg fra Ukraine. Den markante importstigning presser ifølge Landbrug & Fødevarer EU's marked for fjerkrækød. En effekt af den øgede import af fjerkrækød og æg og produkter fra Ukraine ind i EU er, at polsk fjerkrækød presses ind på det danske marked til priser markant under de danske priser.

Landbrug & Fødevarer anfører, at fjerkræsektoren støtter indførelsen af importloft for fjerkrækød og æg fra Ukraine frem mod juni 2025, hvor aftalen erstattes af en revision af EU-Ukraine frihandelsaftalen. Det anføres endvidere, at Ukraine har indført et internt importlicenssystem, der allokerer kvoten til EU i 2024 over årets kvartaler, således at kvoteloftet ikke nås før årets udgang. Da Ukraine har kapacitet til at eksportere endnu større mængder til EU og fremadrettet forventes yderligere at udbygge fjerkræproduktionen, er det af afgørende betydning for EU's fjerkræsektors overlevelse, at der i den kommende revision af frihandelsaftalen ikke sker væsentlige yderligere indrømmelser i importen af fjerkrækød.

Landbrug & Fødevarer anfører ift. markedssituationen for korn og raps, at der generelt ses langsomt faldende afgrødepriser, mens efterspørgslen ser stabil ud. Globalt er der rigelige mængder korn fra Rusland og Ukraine samt soja fra Brasilien til at mætte lokal efterspørgsel. Samtidig efterspørger Kina mindre grundet landets økonomiske situation. Det største problem for europæiske landmænd er lave priser på afsætning kombineret med høje priser på input, hvilket skærer direkte i indkomsten.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) bemærker, at de seneste tal fra både Det Internationale Kornråd (IGC) og Kommissionen viser endnu et fald i kornproduktionen – både i EU og globalt. Denne udvikling vækker bekymring og bør få Kommissionen til at overveje, om der foreligger en langsigtet strategi for at vende udviklingen, især i lyset af en ny geopolitisk virkelighed, hvor forsyningssikkerhed igen er kommet højt på dagsordenen. DAKOFO opfordrer Kommissionen til at tilgå denne problemstilling med stor omtanke og sikre en afbalanceret tilgang, hvor hensynet til forsyning og økonomisk robusthed ikke underprioriteres i arbejdet med at opfylde grønne mål. Forsyningssikkerhed og bæredygtighed må ikke ses som modsætninger, men skal balanceres nøje i den fremtidige politikudvikling.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater har fortsat stort fokus på udfordringerne som følge af den russiske invasion af Ukraine og på de generelt faldende kornpriser. Generelt forventes en relativt positiv vurdering af markedssituationen fra en lang række medlemsstater. Hertil kommer dog flere tilfælde af dyresygdomme, bl.a. mund- og klovsyge i Slovakiet og Ungarn.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked med lige konkurrencevilkår og begrænset og målrettet ekstraordinær støtte. Regeringen arbejder samtidigt for velfungerende international handel, der også kan betyde større robusthed i de globale fødevareforsyningskæder. Det er vigtigt, at Kommissionen overvåger markedssituationen for landbrugsvarer som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Regeringen støtter, at EU understøtter eksport af landbrugs- og fødevareprodukter fra Ukraine.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2025 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 24. februar 2025, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. februar 2025.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 228/2013 for så vidt angår yderligere bistand og yderligere fleksibilitet til de regioner i den yderste periferi, der er ramt af ekstreme naturkatastrofer, og i forbindelse med cyklonen Chido, der har medført ødelæggende konsekvenser for Mayotte

KOM (2025) 190

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag om øget EU-støtte og fleksibilitet de yderstliggende oversøiske regioners fondsprogrammer for at bedre imødekomme konsekvenserne af eventuelle naturkatastrofer, specielt med hensyn til det franske oversøiske departement Mayotte, som i december 2024 blev ramt af en cyklon. Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen støtter generelt forslaget. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 190 af den 23. april 2025 fremsendt forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om ændring af forordning (EU) 228/2013 for så vidt angår yderligere bistand og yderligere fleksibilitet til de regioner i den yderste periferi, der er ramt af ekstreme naturkatastrofer, og i forbindelse med cyklonen Chido, der har medført ødelæggende konsekvenser for Mayotte. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 25. april 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 42, artikel 43, stk. 2, og artikel 349 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Kommissionens forslag kommer som reaktion på de alvorlige konsekvenser som cyklonen Chido påførte det franske oversøiske departement Mayotte i december 2024. Kommissionen foreslår ændringer, der har til formål at yde hurtigere og mere fleksibel støtte via justeringer af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 228/2013 for så vidt angår yderligere bistand og yderligere fleksibilitet til de regioner i den yderste periferi (POSEI). Et par af ændringerne vil ikke kun være gældende for Mayotte, men vil også gælde, såfremt andre oversøiske EU-territorier skulle blive ramt af lignende katastrofer. POSEI er et specifikt støtteprogram til landbruget og landdistrikterne i de yderstbeliggende regioner af EU, og er kun gældende for Frankrigs, Spaniens og Portugals oversøiske territorier.

Kommissionen foreslår at give de nationale myndigheder mulighed for at foretage en ekstraordinær POSEI-programændring med grundlag i force majeure. Dette sikrer, at landmænd i områder ramt af naturkatastrofer fortsat kan modtage støtte, selvom deres landbrugsaktiviteter midlertidigt afbrydes eller suspenderes. For at fortsætte med at modtage EU-støtte skal landbrugerne forpligte sig til at genopbygge deres kapacitet, og fremskridtene vil blive overvåget årligt i samspil mellem Kommissionen og den ansvarlige nationale myndighed.

Kommissionen foreslår for Mayotte at ophæve kravet om, at der maksimalt kan anvendes 10 pct. af de tildelte midler fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne for 2021-22 (ekskl. genopretningsmidler) til den kriseordning, der blev tilføjet i landdistriktsforordningen i efteråret 2024 som reaktion på oversvømmelserne i de Central- og Østeuropæiske lande og skovbrandene i Portugal i september 2024.

Den øvre grænse på 10 pct. af de tildelte midler fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne i 2021-22 til krisebekæmpelse svarer i Mayottes tilfælde til 1,5 mio. euro (ca. 11,2 mio. kr.), og dette vurderes af Kommissionen ikke til at være tilstrækkeligt ift. de omfattende skader, som Mayotte har været udsat for. Kommissionen fremfører, at det hen over 2025 og 2026 er nødvendigt at udbetale 13,5 mio. euro (ca. 100 mio. kr.). Dog må udbetalingerne ikke være større end de samlede bevillinger fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne til Mayottes landdistriktsprogram i 2021-22.

Kommissionen foreslår ydermere at forlænge fristen for udvælgelse af støttemodtagere fra den 30. juni 2025 frem til udgangen af 2025 for at gøre det muligt for Mayotte at mobilisere al tilgængelig finansiering inden for landdistriktsprogrammet 2014-22. Der foretages ingen ændringer i forhold til fristen for udbetaling af støtte til støttemodtagerne, idet den fastholdes til den 31. december 2025.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU-budgettet, da der ikke tilføres yderligere midler til Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne, men kan medføre en ændret eller øget udnyttelse på op til 13,5 mio. euro (ca. 100 mio. kr.). af de tildelte midler

Forslaget skønnes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen er i høring i § 2-udvalget (landbrug).

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til forslaget i Rådet.

Regeringens generelle holdning

Regeringen har forståelse for den ekstraordinære situation, som Mayotte er stillet i grundet de ødelæggende vejrforhold, og kan derfor støtte Kommissionens forslag.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 og (EU) nr. 251/2014 for så vidt angår visse handelsregler og sektorstøtteforanstaltninger i vinsektoren og for aromatiserede vinprodukter

KOM (2025) 137

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. maj 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til forordning med henblik på at forbedre mulighederne for, at vinsektoren i EU bliver økonomisk bæredygtig, da sektoren er udfordret af faldende efterspørgsel internt i EU og på eksportmarkederne. Forslaget giver medlemsstaterne bedre muligheder for at regulere produktionen af vin samt for at tilpasse sig de klimarelaterede udfordringer. Der er bl.a. fokus på at give vinsektoren bedre muligheder for at efterkomme efterspørgslen på vinprodukter med lavere alkoholindhold, hvorfor det foreslås, at de nuværende betegnelser for vine med lavere alkohol, dealkoholiseret vin og delvis dealkoholiseret vin erstattes af udtrykkene alkoholfri og alkohol-let, samt at der kan fremstilles aromatiserede vinprodukter fra vin med lavere alkoholindhold. Endvidere foreslås, at Kommissionen tillægges beføjelser til at fastlægge nærmere regler for, hvordan elektronisk angivelse af oplysninger om næringsindhold og ingrediensliste kan angives og i denne forbindelse give mulighed for, at der kan anvendes piktogrammer i stedet for tekst. Forslaget vurderes ikke at berøre

beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen støtter generelt forslaget. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 137 af den 28. marts 2025 fremsendt forslag om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 og (EU) nr. 251/2014 for så vidt angår visse markedsregler og sektorstøtteforanstaltninger i vinsektoren og for aromatiserede vinprodukter. Forslaget er oversendt til Rådet den 7. april 2025 i dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 42, stk. 1, og artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF-artikel 294.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Kommissionens forslag følger af anbefalingerne fra højniveaugruppen for vin af december 2024. Højniveaugruppen for vin blev nedsat for at komme med anbefalinger til EU's vinpolitik under den fælles landbrugspolitik for at løse udfordringerne i vinsektoren. Højniveaugruppen bestod af nationale eksperter fra medlemsstaternes administrationer samt Kommissionen. Højniveaugruppen mødtes fire gange i løbet af efteråret 2024, hvor der ved første og sidste møde var deltagelse af interessenter fra vinsektoren i EU.

Kommissionens forslag skal hjælpe vinsektoren med at tilpasse sig udfordringerne i vinsektoren, såsom en faldende efterspørgsel i EU og tredjelande og hermed følgende overproduktion, klimarelaterede udfordringer og tilpasning til efterspørgsel på nye produkter, bl.a. vin med lav eller ingen alkohol. Kommissionen begrundede nødvendigheden af forslaget med det faldende vinforbrug i EU, samt at de traditionelle eksportmarkeder er påvirket af en kombination af reduceret forbrug og geopolitiske faktorer, der medfører usikre eksportmønstre. Hertil kommer vinsektorens sårbarhed over for klimaændringer med en følgende uforudsigelighed med hensyn til produktionen, der presser priserne og dermed også vinavlernes mulighed for at modstå tilfælde med ekstreme vejrforhold.

Forslaget vil ændre plantningsrettighederne for vin i den fælles markedsordning (forordning 1308/2013) til at følge de anbefalinger, som højniveaugruppen kom frem til. Reglerne herom gælder medlemsstater med vindyrkning på mere end 10.000 hektar. Forslaget medfører en udvidelse af perioden for udnyttelsen af genplantningsrettighederne fra seks til otte år. Ligeledes fjerner forslaget den administrative sanktion for vinavlere, der giver afkald på plantningsrettigheder, der er tildelt inden den 1. januar 2025. Plantningsrettighederne ændres for at give mulighed for vinavlerne til at tilpasse sig markedssituationen samt fjerne ellers overskydende produktionspotentialer.

Forslaget vil give medlemsstaterne større mulighed for at sætte begrænsninger for tildelingen af nye plantningsrettigheder. Det vil være muligt at begrænse nye plantningsrettigheder på regionalt niveau samt for områder med en overskydende produktion, hvor der er brugt nationale eller EU-tiltag til at begrænse overskydende udbud af vin, såsom destillering (omdannelse af overskydende vin til sprit til brug i industrien), grøn høst (høstning af planterne inden druerne er modne) eller rydningsstøtte (støtte til rydning af planterne). Yderligere får medlemsstaterne større fleksibilitet til at udarbejde regler, der

styrer den geografiske fordeling af vindyrkning og opfordrer til brug af bestemte vinsorter og dyrkningsmetoder. Medlemsstaterne får endvidere mulighed for at fastsætte maksimale udbytter og regler for forvaltning af vinlagre under hensyntagen til forslag fra anerkendte producentorganisationer eller brancheorganisationer.

Desuden tilføjes grøn høst samt rydningsstøtte som muligheder, hvor der kan benyttes nationale midler til at afværge en krisesituation. For nuværende er det kun muligt at bruge nationale midler til destillering af overskydende vin. Hertil kommer en ændring, der øger den maksimale nationale støtte, som en medlemsstat må give til vinsektoren fra 15 pct. til 20 pct. af de samlede midler, der er til rådighed fra EU for medlemsstaten til vinsektoren. I forordning 2021/2115 om strategiske planer under landbrugspolitikken tilføjes producentorganisationer, der administrerer vinproduktion under ordningerne beskyttet geografisk betegnelse (BGB) eller beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB), således at de kan få støtte til promovering af vinturisme. Den maksimale periode for støtten til promovering af vin i tredjelande udvides også fra tre til fem år. Yderligere tilføjes der en mulighed for at give støtte på op til 80 pct. af omkostningerne til investeringer, der skal afhjælpe klimaforandringer eller hjælpe med tilpasning hertil.

Med forslaget foreslås ændring af gældende regler for betegnelser af vine med et reduceret alkoholindhold, således at udtrykkene "alkoholfri" og "alkohol-let" kan anvendes. "Alkoholfri" kan anvendes, hvis alkoholindholdet er reduceret, så det ikke overstiger 0,5 pct. "Alkohol-let" kan anvendes, hvis alkoholindholdet er over 0,5 pct. og mindst 30 pct. under minimusindholdet for den pågældende vinkategori. De nuværende betegnelser er henholdsvis "dealkoholiseret" og "delvis dealkoholiseret". Ifølge forslaget kan aromatiske vinprodukter også fremstilles af vin, der har undergået en dealkoholisering.

Ifølge forslaget tillægges Kommissionen beføjelser til ved delegerede retsakter at fremsætte nærmere regler om elektronisk angivelse af ingrediensliste og næringsdeklaration på mærkningen af vin og aromatiske vinprodukter.

Ifølge forslaget revideres beskrivelsen af det aromatiserede vinprodukt "Glühwein", således at det bliver muligt at anvende rosévin i produktionen af "Glühwein".

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Eventuelle udgifter vil blive dækket af de budgettildelinger, der allerede er tildelt medlemsstaterne til vinsektoren eller af nationale midler fra den enkelte medlemsstat. Forslaget indeholder bestemmelser, der giver medlemsstaterne en vis fleksibilitet til at øge den finansielle EU-støtte til visse typer interventioner og støttemodtagere inden for rammerne af de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik. Virkningen af den fleksibilitet, der er indført i den politiske ramme, kan

på nuværende tidspunkt ikke måles. Danmark har ikke fået tildelt EU-midler til en strategisk plan for vinproduktion, og Danmark har ikke en strategisk plan herfor. Derfor har forslaget ingen økonomiske konsekvenser for Danmark. De foreslåede ændringer vedrørende betegnelser for vin med reduceret alkoholindhold, elektronisk angivelse af ingrediensliste og næringsdeklaration og krav til "Glühwein" forventes ligeledes ikke at få statsfinansielle eller administrative konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring på høringsportalen, i § 2-udvalget (landbrug) og i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg.

Forbrugerrådet Tænk mener, at vin bør omfattes af de samme mærkningskrav på emballagen som øvrige fødevarekategorier.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt en bred opbakning til forslaget i Rådet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt forslaget, og regeringen finder, at der generelt set bør være fokus på en yderligere markedsorientering af vinsektoren. Regeringen støtter, at der sker en reduktion af sektorens samlede produktionspotentiale med fleksible regler for medlemsstaterne til at forhindre overproduktion, herunder bl.a. med henblik på at sikre mindsket behov for krisestøtte. Det er dog vigtigt for regeringen, at Kommissionen tilvejebringer en konsekvensanalyse af forslaget. Regeringen vil arbejde for, at forslaget bidrager til klimatilpasning i sektoren og grøn omstilling, herunder økologisk produktion. Regeringen er positiv over for en ensretning af udtryk, der kan gøre det nemmere for forbrugerne at vælge drikkevarer med lavere alkoholindhold. Regeringen finder dog generelt, at dette bør ske i den generelle fødevarelovgivning frem for i sektorspecifik lovgivning. Regeringen finder endvidere, at mærkning ikke må kunne være vildledende.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 2. maj 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

5. **Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande, blandt andet for så vidt angår fiskerimuligheder efter brisling for 2025 KOM-dokument foreligger ikke**

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen forventes at fremsætte forslag om ændring af Rådets forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande. Forslaget vil blandt andet omhandle fastsættelse af

fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026. Forslaget forventes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for berørte bestande. Regeringen finder det generelt vigtigt, at fiskeriet sker på baggrund af den bedste videnskabelige rådgivning, herunder at fiskeriet sker i overensstemmelse med princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY). Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremsætte forslag om ændring af Rådets forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande.

Forslaget fremsættes med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Kommissionens forslag forventes blandt andet at indeholde forslag om fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026.

Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har den 30. april 2025 fremlagt sin rådgivning for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026. ICES giver rådgivning baseret på maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for hele området, som forvaltningsmæssigt er delt på to TAC¹-områder, henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. ICES rådgiver, at med anvendelse af MSY-tilgangen må fangsterne fra den 1. juli 2025 til den 30. juni 2026 højest være på 236.114 tons samlet for de to TAC-områder. Dette svarer til en stigning i rådgivningen på 213 pct. i forhold til rådgivningen for perioden 1. juli 2024 til 30. juni 2025. Stigningen skyldes en meget stærk rekruttering i 2024, den højeste siden 1979.

Bestanden i Skagerrak/Kattegat er fælles forvaltet mellem EU og Norge, mens bestanden i Nordsøen er fælles forvaltet mellem EU og Storbritannien. Der skal således gennemføres konsultationer med både Norge og Storbritannien. Der er siden 2021 årligt aftalt en fordeling af bestanden mellem henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, der indebærer en TAC andel for Skagerrak og Kattegat på 18,3 pct. af de samlede fastsatte fiskerimuligheder for bestanden.

EU er den store kvoteholder på brisling, og Danmark har langt hovedparten af EU's fiskerimuligheder efter brisling, henholdsvis ca. 95 pct. i Nordsøen og 72 pct. i Skagerrak/Kattegat. Sammen med tobis er brisling traditionelt den vigtigste art i dansk industrifiskeri.

Kommissionens forslag vedrørende fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026 forventes i første omgang angivet uden tal i afventning af resultatet af de trilaterale drøftelserne mellem EU, Norge og UK.

¹ TAC = Total Allowable Catches = Samlede Tilladte Fangstmængder.

Det forventes, at forslaget om fiskerimuligheder for brisling følger rådgivningen om samlede fiskerimuligheder på 236.114 tons og den aftalte fordeling af bestanden mellem henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. Endvidere forventes det, at der som led i konsultationerne i lighed med tidligere år aftales fuld fleksibilitet fra Skagerrak/Kattegat til britiske og EU-farvande i Nordsøen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

Fastsættelse af fiskerimuligheder har erhvervsøkonomiske konsekvenser. For brisling må forventes en væsentlig stigning i fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, sammenlignet med fiskeriåret 2024-2025, hvilket vil have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil derudover også afhænge af blandt andet udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse afleder selv sagt erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for berørte bestande.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) bemærkede, at det var en positiv videnskabelig rådgivning. Der ses en positiv udvikling for flere bestande. DFPO og DPPO forventede, at fiskerimulighederne blev fastsat på linje med den videnskabelige rådgivning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt støtte til Kommissionens forslag i Rådet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det generelt vigtigt, at fiskeriet sker på baggrund af den bedste videnskabelige rådgivning, herunder at fiskeriet sker i overensstemmelse med princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), og at fiskerimulighederne for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat fastsættes i overensstemmelse hermed.

Regeringen finder, at der for brisling bør fastsættes fleksibilitet fra Skagerrak/Kattegat ud i Nordsøen, så det er muligt at fiske Skagerrak/Kattegat-kvoten i Nordsøen som hidtil med henblik på at sikre en bedre kvoteforvaltning. Desuden er det vigtigt, at fiskeriet efter brisling kan påbegyndes 1. juli 2025, da hovedsæsonen for fiskeriet er i 2. halvår.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens forslag KOM (2024) 506 om de generelle fiskerimuligheder i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat mv. for 2025 blev tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 15. november 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2024.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 6. november 2024.

Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. december 2024 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2024.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.